

JAK POZNÁME NADANÉ (A MIMOŘÁDNĚ NADANÉ) DÍTĚ?

Na tuto otázku neexistuje jednoznačná odpověď. Každé dítě (i to nadané) je jedinečné – má různé silné stránky, zájmy, způsoby komunikace a učení. Níže jsou uvedeny některé projevy nadání. Je nutné upozornit, že nadané dítě nikdy nevykazuje všechny zároveň.

Rychle si osvojuje nové poznatky, nepotřebuje tolik opakování.	Má bohatou slovní zásobu a vyjadřuje se srozumitelně a přesně.
Klade hluboké nebo zvědavé otázky, často se zajímá o témata přesahující běžnou školní látku.	Má dobrou paměť, někdy si pamatuje i věci, které slyšelo nebo vidělo jen jednou.
Je kreativní, má originální nápady, přichází s neobvyklými řešeními problémů.	Může být velmi citlivé a vnímavé (emocionálně, sociálně), nebo spravedlivě orientované.
Má schopnost vyvozovat závěry, schopnost abstrakce a zobecnění.	Často se nudí při rutinních činnostech nebo při pomalém tempu výuky.
Má specifické zájmy, kterým se věnuje do hloubky (např. dinosauři, mapy, chemické prvky).	Je intenzivní v neverbální projevu (velké množství „energie“).
Dokáže se velmi dlouho soustředit na to, co ho motivuje a zajímá.	Má smysl pro humor, vyhledává společnost starších.
Má tendenci k samostatnosti a zodpovědnosti.	Dokáže řídit ostatní.
Je sebekritické (má na sebe vysoké nároky) a perfekcionista.	Zpochybňuje autority.
Dokáže obsáhnout velké množství informací ve specifických oblastech.	Asynchronní vývoj (v některých oblastech velmi napřed, v jiných ne).

Je důležité si uvědomit, že nadané dítě nemusí být vždy vzorný žák. Může se stát, že kvůli nedostatečné výzvě nebo nepochopení okolí začne ztrácet motivaci, uzavírá se do sebe, nebo se naopak chová rušivě.

Někdy se stává, že se nadané dítě ve škole neprojevuje jako nadané. Někteří žáci své nadání před ostatními skrývají (nechtějí se odlišovat od ostatních). Slabší projevy nadání mohou být způsobeny i tím, že nadaný žák má potřebu realizovat se v jiných oblastech a činnostech, než mu škola v danou chvíli nabízí.

Nadání je často chápáno jako „dar“, díky kterému se dítěti „musí“ žít lépe. Nadání s sebou ale může nést i určité obtíže a výzvy. Následující tabulka má pouze ilustrační charakter (nejedná se o pravidla):

Projev	Možné riziko
Vysoká motivace, pracovitost, zaujetí	Únava, vyčerpání
Supersenzitivita = extrémně zvýšená citlivost – smyslová: zrak, sluch, čich... – emocionální: pozitivní i negativní emoce – sociální: empatie, vztahy	Přehlcení podněty, nesoustředěnost, vyčerpání, „paralýza“
Specifické a hluboké zájmy	Problém se sdílením zájmu s vrstevníky
Vysoký intelekt	Pocit, že mu ostatní nerozumí
Perfekcionismus	Stanovování nereálných cílů, problémy se sebevědomím
Odlišnost od ostatních (obecně)	Vyčleňování z kolektivu, osamělost, „zlobení“
Výborné výsledky ve škole („samé jedničky“)	Vysoké osobní nároky do budoucna, strach z chyby a neúspěchu
Silná morální přesvědčení, spravedlnost	Nesplnitelné nároky na jednání ostatních

Naším cílem je vytvářet nadaným žákům ve škole takové prostředí, abychom minimalizovali případné negativní důsledky jejich nadání.